

PYTANIA

1. Czy według św. Bernarda życie monastyczne ma szczególne znaczenie dla Kościoła? Na czym ono polega?
2. Na czym, zdaniem św. Bernarda, polega różnorodność w życiu Kościoła? Czy jest ona prawomocna?
3. Czy przedstawione w powyższych tekstach myśli mają jakieś znaczenie dla współczesnej teologii?

Opr. o. Piotr Chojnacki OCist

ROBERT BELLARMIN

Robert Bellarmin urodził się 4 października 1542 roku w Montepulciano we Włoszech. Doceniając jego biegłość w naukach teologicznych, papież Klemens VIII mianował go swoim teologiem, konsultorem Kongregacji Świętego Oficjum oraz penitencjarzem u Świętego Piotra i wyniósł go do godności kardynała. Bellarmin pracował też w wielu kongregacjach. Zmarł 17 września 1621 roku. Pius XI w 1923 roku ogłosił go błogosławionym, a w 1930 kanonizował. W roku 1931 kard. Bellarmin został ogłoszony doktorem Kościoła. Pozostawił po sobie wiele cennych dzieł teologicznych, m.in. z zakresu prawa kanonicznego, Pisma Świętego i duchowości.

Poniższy tekst to fragment analizy *Credo*, który pochodzi z Katechizmu większego. Bellarmin napisał go na zlecenie papieża Klemensa VIII w 1598 roku. Dzieło to cieszyło się wielkim powodzeniem, o czym świadczy fakt, że zostało przetłumaczone na ponad 50 języków i doczekało się przeszło 400 wydań.

TEKST

Uczeń: Wyłóżcie nam szczegółowo Artykuł dziewiąty, który obejmuje „Święty Kościół Powszechny”, „Świętych Obcowanie”. A najprzód: co znaczy Kościół?

Nauczyciel: Kościół znaczy Zwołanie i Zgromadzenie ludzi, którzy przyjąwszy Chrzest Święty, wyznawają Wiarę i Prawo Chrystusowe pod posłuszeństwem Najwyższego Biskupa Rzymskiego, Papieża. Zowie się Zwołaniem, albowiem nie rodzimy się Chrześcijanami, jak się rodzimy Polakami; ale jesteśmy powołani na Chrześcijan przez Boga i wchodzimy do tego Zgromadzenia przez Chrzest, który jest niejako bramą Kościoła. Lecz aby być w Kościele, nie dość jest być ochrzczonym, potrzeba nadto wierzyć i wyznawać Wiarę i Prawo Chrystusowe podług nauki Kościoła, a także trwać w posłuszeństwie Papieżowi, który jest Namieśnikiem Chrystusa Pana, to jest Rządcą Kościoła w zastępstwie Chrystusa.

Uczeń: Jeśli Kościół jest Zgromadzeniem ludzi, dlaczego nazywamy kościołami te gmachy, w których ofiarują się Msze Święte i odprawuje się służba Boża?

Nauczyciel: Dlatego, iż się w nich zgromadzają dla ćwiczeń i obrządków Chrześcijańskich wierni Chrystusowi, którzy są prawdziwym Kościołem; i dlatego, iż są ofiarowane i poświęcone na służbę Bożą. W Składzie Apostolskim nie mówimy bynajmniej o tych gmachach, o kościołach drewnianych lub mурowanych; lecz o Kościele żywym, którym są Wierni Chrystusowi posłuszni Namieśnikowi Chrystusowemu, jak się to wyżej powiedziało.

Uczeń: Dlaczego się mówi „Kościół”, nie zaś „Kościoly”, kiedy jest tak wiele Zgromadzeń Wiernych Chrystusowych w różnych częściach świata?

Nauczyciel: Bo Kościół jest jeden tylko, chociaż obejmuje wszystkich Wiernych rozproszonych po całym świecie; i to nie tylko dziś żyjących, ale nadto tych, którzy byli od początku świata, i tych, którzy będą aż do końca świata. I dlatego „Kościół” nazywa się nie tylko jeden, ale też powszechny, bo się rozciąga do wszystkich miejsc i czasów.

Uczeń: Dlaczego się mówi, iż Kościół jest jeden tylko, kiedy obejmuje takie mnóstwo ludzi?

Nauczyciel: Kościół jest jeden, bo ma jedną tylko głowę którą jest Chrystus, a w Jego zastępstwie Papież; bo żyje jednymże duchem; bo ma jedno i toż samo prawo. Tak i o królestwie, chociaż w nim są liczne miasta i ziemie, mówimy, iż jest jedno, bo ma jednego Króla i jedno prawo.

Uczeń: Dlaczego mówimy „Święty Kościół”, kiedy w nim jest wielu zbrodniarzy?

Nauczyciel: Nazywamy Kościół Świętym dla trzech powodów. Najprzód dlatego, iż głowa jego, którą jest Chrystus, jest najświętsza: tak jak o człowieku który ma głowę piękną, mówi się, iż jest piękny, chociażby miał drobne plamy po ciele. Po wtóre dlatego, iż wszyscy wierni są święci ze strony Wiary i wyznawania, bo mają Wiarę najprawdziwszą i Boską, wyznawają Sakramenty najświętsze i Prawo najsprawiedliwsze, które rozkazuje tylko dobre rzeczy, a zakazuje tylko złych rzeczy. Po trzecie dlatego, bo zawsze w Kościele są niektórzy prawdziwie święci, nie tylko ze strony Wiary i wyznawania, lecz nadto ze strony obyczajów i cnoty: a zaś pomiędzy Żydami, Turkami,

Kacerzami itp. którzy są poza Kościołem, nikt prawdziwie świętym być nie może.

R. BELLARMIN, *Wykład nauki chrześcijańskiej, ułożony z rozkazu Klemensa VIII papieża*, III.9, [za:] http://www.ultramontes.pl/Katechizm_Bellarmina_III.htm (26. 04. 2007).

PYTANIA

1. Jakie są wyznaczniki trwania w Kościele?
2. Co to znaczy, że Kościół jest jeden i święty?
3. W jakich punktach Kościół zmienił nauczanie od czasów Bellarmina?

Opr. ks. Damian Wąsek

CHARLES JOURNET

Początek XX wieku to w teologii katolickiej okres wspieranego mocno przez papieża Leona XIII i św. Piusa X odrodzenia myśli tomistycznej. System teologiczny *Summy* św. Tomasza nie zawiera jednak zwartej doktryny o Kościele. Tymczasem I Sobór Watykański zwrócił uwagę na potrzebę wypracowania takiej doktryny. Ks. Charles Journet (1891–1975), wychowany w protestanckiej Genewie, w rodzinie należącej do katolickiej diaspory tego miasta, szczególnie żywo czuje potrzebę uzupełnienia owej luki, zwłaszcza wobec otwierających się perspektyw dialogu ekumenicznego. Swój trud intelektualny koncentruje przede wszystkim na wypracowaniu eklezjologii zgodnej z założeniami teologii św. Tomasza z Akwinu, a jednocześnie otwartej na współczesność. Zawiera ją w niedokończonym dziele swego życia *L'Église du Verbe Incarné* („Kościół Słowa Wcielonego”).

Wybrany tekst prezentuje podejście autora do teorii poznania Kościoła poprzez jego istotne własności – znamiona. Stanowi wprowadzenie do rozdziału poświęconego (pod koniec II tomu *L'Église du Verbe Incarné*) „katolickiej jedności” Kościoła stanowiącej jednocześnie istotny wymiar jego misterium i widzialny, cudowny jego przejaw, skłaniający rozum do wiary.

TEKST

Podobnie jak Jezus Kościół jest zarazem misterium ze swej istoty i cudem w swym przejawie¹.

¹ W oryginale: *éclat* – wybuch, grom, rozbłysk, blask, splendor, wspaniałość (przyp. tłum.).